

עין משפט
גור מצוה

סג:

השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

מסורת הש"ס

16 (קידושין 14, א) כימי
הכי ידע, א (תלמוד פד:
גיטין 10: א) (ד) (פיק
קידושין 14: א) (ה) לני
מכריס כל רבא.

גליון הש"ס

נבי דאורייתא לאקופי
קני. פי' חידושי הרשב"א
גיטין דף י"ג ד"ה אמר
לחומר:

הנהגות הב"ח

(א) ש"י ד"ה קני
הנזון את נכסיו של זה:
(ב) ח"ס ד"ה ונכסיה
ולנו חושב כי קני כל
נכסו לך: (ג) בא"ד בשעת
הפירעון אלא בגון
השקדים לו דבר למסח:
(ד) ד"ה כשהקדים ויר
ליפלוג וליחגי בדריה
כ"ד"א כשהקדים: (ה) ד"ה
אין עוררין וכו' א"ל ר'
ישי' לא תניגן חמגי' אלא
דכריס:

מוסף רש"י

מדון ערב. ממה שמצינו
במורה שהערב משעבד
למלוה את יטולן ללמוד
(קידושין 14, א).

לא משום שביעית ולא משום שביעית. שמה יקחו בו פירות שביעית מן האחד
למכורם ומינה נמס' סוכה (דף ג' ע"ג) אין מוסרין דמי פירות שביעית
לעם הארץ יותר מג' סעודות: ולא משום מעשר. דלמס עלמי הארץ
הס יקחו שאינו מעושר וממלא זה מאכילו דהא איהו לא ספי

לא משום שביעית ולא משום מעשר ולא
משום יין נסך ואם אמר להם צאו ואכלו ואני
פורע צאו ושתו ואני פורע חושש משום
שביעית ומשום מעשר ומשום יין נסך אלמא
כי קא פרע דמי איסור קא פרע הכא נמי כי
קא פרע דמי איסורא קא פרע הדרגמה רב
חסרא בחנוני המקיפו דמשחעבד ליה דכיון
ידאורייתא לאקופי קני ליה דינר גביה אבל
חנוני שאין מקיפו מאי מותר אי הכי ארתני
צאו ואכלו בדינר זה צאו ושתו בדינר זה
ליפלוג וליתני בדידה במה דברים אמורים
בחנוני המקיפו דמשחעבד ליה אבל חנוני
שאיין מקיפו מותר ועוד חנוני שאין מקיפו מי
לא משחעבד והאמר רבא "האומר לחבירו
תן מנה לפלוני ויקנו כל נכסאי לך קנה
מדון ערב אלא אמר רבא לא שנא מקיפו
ולא שנא שאין מקיפו אע"ג דמשעבד ליה
כיון דלא מייחד שיעבודיה לא מיתסר אלא
הכא אמאי חושש משום שביעית הא לא
מייחד שיעבודיה הכא אמר רב פפא יבגון
שהקדים לו דינר אמר רב כהנא אמרייתה
לשמעתא קמיה דרב וביד מנהרדעא א"ל אי
הכי ארתני צאו ואכלו צאו ושתו ואני פורע
צאו ואכלו צאו ושתו ואני מחשב מביעי
ליה א"ל תני צאו ואני מחשב רב אשי אמר
בגון שנמל ונתן ביד א"ל רב יומר לרב אשי
אי הכי ארתני צאו ואכלו צאו ושתו טלו
ואכלו טלו ושתו מביעי ליה א"ל תני טלו
ואכלו טלו ושתו ויתבי רב נחמן ועולא
ואבימי בר פפי ויתבי רבי חייה בר אמי
גבייהו ויתבי וקא מביעיא להו שכרו לשבור
ביין נסך מהו מי אמרינן כיון דרוצה בקיומו
אסור או דלמא כל למעוטי תיפלה שפיר דמי
אר"ג יישבור ותבא עליו ברכה לימא מסייע
ליה יאין עוררין עם העובר בוכבים בכלאים
אבל

מולה הדבר שאומר קנו (ט) נכסי לך מולה הקנין גדון ערב אלמא
משמע שרין ערב הוא שנכסי הערב משחעבדן למלוה בשעת
ערבות ולא גופו לבד ולפי טעות האחר נמי יש להוכיח שרין
בו דין ערבות אפי' בענין זה שאמר תן לפלוני מנה ואני פורע
לך אלא לא שנא מקיפו ול"ש אין
מקיפו משחעבד וקונה חנוני דינר
לא מיתסר דלא חשיב דינר הקניו להס
בענייני של ר' ינאי דמי שביעית ומה
שנחשב בלאו ואכלו ואני פורע בקונה
הפירות והיו האוכלי לפועלו ואע"פ
לנמשיכתן לא נתכוונו אלא לזכות
לנמנו ואף החנוני נתכוון נדעמו
להקנות לנמנו רק שיחזור על בעל
הבית לא בשביל שמשפירע יחשוב דמי
הפירות והא' אינם ענין בשעת
הפירעון (ו) משמע שאין מקיפו מה היה
לו בעלמנו בדמי הפירות כשימס
לפועלם ובלא קנייה דריבא היה יכול
להקשות כיון דלמא מתיר נדכי ר'
ינאי חושש מני משחעבד ליה דינר לזכות
מדה ר' יוחנן היה דלמא לדינר ר'
ינאי אף לפי טעמו שאין משעבד
בערב אלא גופו ולא נכסיו אי נמי לא
משעבד אלא במלוה שאינו פוטר
המקבל יש שם דין ערבות אבל לא
נזמן שפוטרי המקבל וסומך על
חבירו שנתנה ליתן לו ויחזור עליו ולכן
לא היו פירות שמינית שפורע ר' ינאי
דמי שביעית מי'מ' למה לא חשב
בזמן שכן ביאה אע"פ שלאחר ביאה
ונתנה לה הלא בשעת ביאה נקנה
הטלה בטלה זה במקום שמעות קונות
או דקאי בחזרה א"כ גם בטלה סתם
ישתעבדו נכסיו בשביל הטלה ועוד
כי דבר פשוט הוא שכל המקבל
מעות מחבירו בשביל חפץ שיתן לו
שנכסיו משחעבדן לו דלא גרע ממלוה
שהנכסים משחעבדים לו כי אין להמיר
שם מטעם חליפי חמגי' אלא
משום הכי אייתי דריבא דניחא ליה
לאקשוי על מעשה דר' ינאי גופיה
יותר מעל הראיה דלמאן:
בשהקדים לו דינר. הא דלא
ספרי' ליפלוג (ו)

נ"ד"א כשהקדים לו דינר נתיחא ליה
לאוקומי מולה כמקדים: תנ"י טלו ואכלו
בין דינר זה לדינר סתם לפלוג בין טלו
ואכלו ללאו ואכלו י"ל דריבא
ברכותא קמ"ל דכי אמר להס טלו
ואכלו דיינר זה והס נתנו הדינר
לחנוני אע"פ שנשא ונתן ביד מותר
דאינו אלא שלחו של חנוני וסיפא
ברכותא קמ"ל דאע"פ שנשעה שנתן
להס האיסור לא קא יתיב לחנוני
ולא מידי וס"ד דשליחותיה דחנוני
קעבד קמ"ל כיון שלנסוף הוא פורע
איגלאי מילתא שהוא קונה האיסור
ומדרייה קאכלי: וי"ת"ב רב
חייה בר אמי גבייהו. ר"ת היה מדקדק
שכל מקום (ו) שהוא אומר
ויחבי פלוני גבייהו מוסירו כן לפי
שהוא הורה להס דבר הדוש וכלן
לא דבר רב חייה בר אמי קמיייהו
אלא רב נחמן שהשיב להס ואומר
כי זה המשעה היה עם אותו
דכחיות (דף ג' ע"ג) אמר להו רב חייה
בר אמי תנינא אשמו חרוסה וכו' ועל
אותו דבר הוזכר והתלמוד
קנה הדברים על סדר המסכתות: א"ן
עוררין עם העובר בוכבים בשל
בב"א"ם. הרב ר"ת דחק להביא ראיות
דלמאס וערלה נוהגין בשל
עובדי כוכבים וכוון דחיותו הן אף
הביא ראיה מהיהא דלעיל אסרו
גביית העובדי כוכבים מפני שמעמידין
בשרץ ערלה ודוחק הוא לומר
שמעלה של ישראל הן לוקחין אכן
ראיה גדולה הביא ר"ת מירושלמי
דסוף ערלה וסוף (קידושין 14) דבאר
אין נוהגין
אלא בארץ חוץ מן הערלה והכלאים ר'
אליעזר אומר אף החדש ר' יונה צעי
ולמה לא תנינן אף החלה א"ל ר' יוסי
לא (ו) אחיה חמגי' אלף דברים שנהגין
בישראל ועובדי כוכבים חלה
בישראל נוהגת ועובדי כוכבים אינה
נוהגת פי' המקשה כ"ל חלה בזמן
היה דאורייתא כרבנן דפליגי עליה
דבר הונא גביה דרב יהושע בפרק
שני דכחיות (דף ג' ע"ג) (ו) (שם)
שמעין מיהא דערלה וכלאי הכרס
ודש נוהגין בשל עובדי כוכבים
ואפי' חזרה לארץ שורג בה חרס
דקמ"ל נמי כמנחות (סח:) (וע"פ
ח"ס קידושין לו: ד"ה כל הנוהגין לו)
אין לפרש האי כלאים היינו כלאי
הכרס ומיימי ראיה מכלאי הכרס
דלמאס ליה לומר דלכ"כ כי לפי
מוקי לה כרבנן וספרי' מאי אריא
לעקור אפי' לקיים נמי שרי והלא
משמכר הוא בחיבורי הנאה אס
הוא מקיים ואין לומר דלכ"כ שרי
לפי שאין

טעמא דכרייתא משום שיעבודא
ובמקופו דלפילי אין מקיפו אינא
שיעבודא ומיהו לדינר ר' ינאי לא
תקשי דבין מקיפו בין אין מקיפו:
אע"ג דמשעבדי ליה. נכסיה לשלומי:
כיון דלא מייחד שיעבודיה. שלא
יחד לו מיד מעות לך לאו חליפין
נינהו ולא מיתסר: ה"ג והכל אמר
רב פפא ולא גרסינן אלא כהא דקמני
שמשעבד אמר רב פפא: כשהקדים לו.
בעל הבית דינר לחנוני קודם
ששלא אללו דהשתא מדבעל הבית
קאכלי ואיסורא דרדיה הוא: ואני
פורע. הא כבר פרע: ואני מחשב
מבעי ליה. אני אעשה לו חשבון
ממה שהקדמת לי: שמשעבד. מיד
החנוני ונתן להס דהשתא איהו ספי
להו איסורא ולא משום פרעון
דלאחר זמן הוא אלא דקנהו
במשיכה ואשתכח שלקח יין נסך
והשקוה לפועלו. אבל הנן דני רבי
ינאי כי שקלי פירי שעת היתר הוא
וכי פרעו לאחר זמן בשעת איסור
שביעית לאו חליפין נינהו לאיתפוס:
לאו. משמע שאינו הולך עמהן:
לשכור ביין נסך. לשכר חבית ולשפוך
את היין: מהו. שיהא שכרה מותר:
מי אמרינן כיון דישראל זה רוצה
בקיומן של חביות האלו שלא
ישתכרו עכשיו מחליטה עד שישכרם
הוא ויטול שכרם אסור: אין עוררין.
אין חוסרין: אל